

Vakok Világa

2014. december

LXXX. évfolyam 12. szám

Magyar Vakok és Gyengénlátók
Országos Szövetsége

*Minden kedves olvasónknak
Kellemes Karácsonyi Ünnepeket Kívánunk*

A tartalomból

Net szemle

Az olvasás mindenkié4

Bemutatjuk a döntősöket6

Hírek egyesületeink életéből

Nemzetközi Fehér bot Nap Csáktornyán11

"Nincsenek rá szavak..."12

Fehér Bot Napja Zalában13

Hevesen dobogott a szívünk14

"Dalolva szép az élet"17

A Bazilikába látogattunk18

Költői est18

Újra összecsaptak a pontírás mágusai!20

Mert muzsika ez is21

Aranydiplomás zenetanár22

Sport és szabadidő

Frankfurt Maraton: Molnár Péter és Orbán Csaba is teljesítette a világbajnoki szintet25

Zsebünkben a világ!25

Olvasó sarok

Zumba, mint terápia II.27

Fusz Anna: Anya mesél28

Gasztronómia

Az angol konyha, étkezési szokások31

Egy szép karácsonyi szokás a betlehemezés35

Wass Albert: Karácsonyi versek II.38

Vakok Világa

A Magyar Vakok és Gyengénlátók Országos Szövetségének folyóirata

Felelős kiadó: Szakály Melinda, az MVGYOSZ elnöke

Szerkesztő: Kovács Judit - Tervezőszerkesztő: Fehér István

A szerkesztőség és a kiadóhivatal címe: 1146 Budapest, Hermina út 47.

Telefon: 384-8440 - E-mail: vv@mvgyosz.hu

Készült a PrintPix Nyomda és Grafikai Stúdióban

ISSN 0209-6765

Az újság előfizethető az MVGYOSZ tagegyesületeinél!

Házunk tájáról

Közlemény

Tájékoztatjuk a kedves olvasókat, hogy az **MVGYOSZ** szolgáltatásai: **Hangoskönyvtár, Braille-könyvtár és a Segédeszközbolt 2014. december 17-től (szerda) zárva tart. Az utolsó nyitvatartási nap 2014. december 16-a (kedd).**

A könyvtárak **2015. január 5-től (hétfő) várják az olvasókat, a Segédeszközbolt pedig 2015. január 13-tól (kedd) fogadja a vásárlókat.**

Az MVGYOSZ 2014. december 22-január 05-e között zárva tart!

Megértésüket köszönjük!

2015. januárjától megújul a folyóirat. Minden hónapban bővített oldalszámmal és színes tartalommal várjuk olvasóinkat. Az MVGYOSZ Országos Elnökség 32/2014. (IX.11.) sz. Elnökségi határozata értelmében: "Az elnökség úgy dönt, hogy az eddig megjelent folyóiratok közül az alacsony előfizetési szám miatt rovatként integrálja a Vakok Világa c. újságba a Gyógymasszór, a Zenei Értesítő, Irodalmi Füzetek újságot". Munkatársaimmal azon dolgozom majd a közeljövőben, hogy lehetőségeink szerint pótoljuk a megszüntetett kiadványokat, és egy sokak által kedvelt folyóiratot hozzunk létre.

A szerkesztő és a Vakok Világa csapata

Net szemle

Az olvasás mindenkisé

Látássérültek számára kifejlesztett, ingyenesen letölthető újságolvasó szoftvert indított útjára az Alko-Soft. A cég feladatának tartja a látássérült munkavállalók foglalkoztatását, illetve a látássérült felhasználók informatikai támogatását. Az eRikkancs segítségével a vakok és gyengénlátók könnyen és olcsón juthatnak hozzá kedvenc újságjaikhoz és magazinjaikhoz.

Büszkék vagyunk rá, hogy az eRikkancsot megszületésének gondolatától támogattuk - mondta Horváth Anna, a társadalmi vállalkozásfejlesztéssel foglalkozó NESsT magyarországi programvezetője. A NESsT komplex anyagi, vállalkozásfejlesztési, tudásbővítési és kapcsolatrendszer-erősítési támogatást nyújtott az eRikkancs ki-

fejlesztéséhez.

Amikor megkerestek, habozás nélkül igent mondtunk arra, hogy mi is csatlakozzunk ehhez a kezdeményezéshez - mondta Jávori Péter, a 168 Óra kiadójának ügyvezető igazgatója. Hozátette, fogyatékkal élő embertársainak ugyanúgy igénye és joga van ahhoz, hogy információkhoz jussanak. "Szeretünk élen járni az új technológiák kihasználásában, igyekszünk naprakészek lenni. Emellett így olyan új olvasókhöz is el tudjuk juttatni a 168 Óra tartalmát, akik eddig nem férhettek hozzá" - fogalmazott Jávori Péter..

Kovalovszky Dániel felvételei

Schuck Antal, a Vakok és Gyengénlátók Hermina Egyesületének elnökségi tagja köszönetet mondott mindazok-

nak, akik részt vettek a fejlesztésben. Mint mondta, a látássérült embereknek nagy szüksége van a program nyújtotta lehetőségekre.

Dvariecki Bálint, az Alko-soft Bt. ügyvezetője az eRikkancs ötletének születéséről azt mondta, látássérültként ő is szembesült azzal a problémával, hogy az újságolvasás nem egyszerű feladat. Emiatt kezdett el gondolkodni

Dvariecki Bálint

egy vakok és gyengénlátók számára kifejlesztett újságolvasó megalkotásán.

Dvariecki Bálint a sajtótájékoztatón bemutatta a rendszer működését. Az eRikkancs több részből tevődik össze: egyrészt tartozik hozzá egy szerkesztőségi modul, amellyel a kiadók feltölthetik sajtótermékeiket. A kiadványok háromféle formában tudnak bekerülni a rendszerbe.

A szöveges nézet a teljesen vak fel-

használók részére készült - ez nem tartalmaz képeket, a képernyőolvasó szoftverekre optimalizálták.

A képekkel ellátott olvasási formát a speciális szoftvereket használó gyengénlátó felhasználók részére fejlesztették ki. Ebben a formában a felhasználók képernyőnagyító segítségével láthatják a képeket, a szövegrészeket pedig képernyőolvasó programmal olvashatják.

Ezek mellett működik egy teljes megjelenítésű mód is olyan gyengénlátók részére, akik nem használnak speciális szoftvereket.

A rendszerhez tartozik egy weboldal, amelyen keresztül (bejelentkezés után) letölthetők az ingyenes, illetve megvásárolhatók a fizetős kiadványok. A lapok olvasására saját olvasóprogramot fejlesztett az Alko-Soft.

Az eRikkancs rendszer emellett beépített nagyítási funkcióval rendelkezik, és ajándék kiadványt is lehet vele küldeni rokonoknak, barátoknak.

- See more at:

<http://www.168ora.hu/itthon/alko-soft-erikkancs-vakok-es-gyengenlatok-ujzag-media-131402.html#sthash.x08MZ-ePL.dpuf>

Bemutatjuk a döntősöket

A MEOSZ tehetségkutató versenyt indított az idén fogyatékossgal élő embereknek, előadó-művészet és alkotóművészet kategóriában.

Előadó-művészetre közel 160-an jelentkeztek, egy szakmai zsűri által elévégzett előszűrés után 52 produkció került be az elődöntőbe, amelyet 2014. október 6-7-én rendeztek meg Budapesten, az Angyalföldi József Attila Művelődési Központban. A közönség és a zsűri számos jó produkciót láthatott, végül 19-en jutottak tovább a december 5-i döntőbe, amelynek szintén az angyalföldi művelődési központ ad majd otthont. Most megismerhetik a döntősöket, megtekinthetik az elődöntőn bemutatott produkcióikat.

A Vakok Világa lapszámában az elődöntőből a döntőbe bejutott látássérültekről olvashat, akik december 5-én újra a közönség elé lépnek.

(A szerkesztő)

*

Cselinác Marko

1995-ben született, Mohácson él, de jelenleg Budapesten tanul informatikát a Vakok Iskolájában. Korábban szerb gimnáziumban tanult, a szerb nyelvet tökéletesen beszéli. Tizenhárom éves kora óta harmonikázik. 2007-ben, a mohácsi busójárás alkalmával megren-

dezett népzenei tehetségkutatón első helyezést ért el, 2010-ben az V. Paksi Harmonika Fesztiválon második lett. 2011 óta a Poklade zenekar tagja.

Szavakkal nem lehet kifejezni, amit a zenével - vallja. A zenélés sok barátot, barátságot hozott neki, fellépéseinek köszönhetően pedig a vakságával kapcsolatos előítéletek is csökkentek. Sokszor tapasztalta, hogy azok, akik nem ismerik, a vaksága miatt tartanak tőle, nem merik megszólítani, nem mernek beszélgetni vele, azt hiszik róla, hogy hallani sem hall. Pedig ő örömmel beszélget bárkivel és a látásával kapcsolatos kérdésekre is szívesen válaszol. Nagyon zavarja, ha sajnálják, mint mondja: ő ugyanúgy él, mint bárki más, teljes élete van, és nem szorul szánalomra. Marko a jövőjét illetően elmondta: zenei tudását szeretné fejleszteni és zenei pályát képzel el magának.

Az elődöntőn Grigoras Dinicu A pacsi c. darabját és délszláv dallamokat adott elő.

*

Szántó Sándor és az Iringó Hagyományőrző Csoport

A nagyecsed-i táncsoport elődje négy éve alakult, később kettéváltak, az Iringó nevet az idén vették fel. Céljuk a magyar népi kultúra, azon belül is a helyi, nagyecsed-i, szatmári hagyo-

mányok megőrzése. A csoport vezetője Szántó Sándor, aki hét évvel ezelőtt, 33 évesen vesztette el a látását teljesen, egy betegség miatt. Faipari mérnök, közgazdász végzettsége van, korábban tanított is a nyíregyházi faipari technikumban, jelenleg rokkantnyugdíjas.

Sándort nagyszülei igazi szatmári gyerekek nevelték, már kiskorában megismerkedett a kézművességgel, a népdalok és a néptánc világával.

A nagyecsed-i verbunk versenyen háromszor is különdíjat kapott, úgy, hogy akkor már vakként táncolt. Azóta is tudott új táncot tanulni. Mint írja: hetedik éve nem lát, előtte is és azóta is próbálja a vaksága által teremtett végtelen tért kihasználni. Ostort készít, vesszőt fon, dobol, dorombon, klarinéton, tárogatón játszik. Korábban modellezett is, nemrég újra elkezdett ezzel foglalkozni, és - emlékezetből - elkészítette Nagyecsed 1572-es látképének makettjét.

A tánccsoporttal számos fellépésük volt, Nagyecsed mellett többek közt Székesfehérváron, Nyíregyházán, a Tarpai Napokon, de a romániai Domahidán is láthatták őket.

A tánccsoport tagjai: Szántó Sándor, Agárdi Zsuzsa, Tóth Katalin, Bulyáki Eszter, Tóth László, Bíró Szabolcs, Csíki Béla és csoport művészeti vezetője, Bunkóczi Tünde.

A Paraszupersztár elődöntőjén ecse-di táncokat adtak elő.

*

Jánoki Márió

1993-ban született, Budapesten él. Az idén érettségizett a Kodály Zoltán Magyar Kórusiskolában, jelenleg is ott tanul, zongoratanára B. Kiss Zsuzsanna.

Minden idejét a zene tölti ki, magánéneket is tanul a zongorázás mellett. Tanulmányait a Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetemen tervezi folytatni.

Rendszeresen vannak önálló koncertjei. 2010-ben a Nemzetközi Ifjúsági- és Gyermek Fesztiválon első, a IV. Farkas Ferenc Zongoraversenyen második helyezést ért el. Két alkalommal is megkapta a Kárászy Szilvia zongoraművész által alapított Aranyharang díjat. Nemzetközi versenyeken többször jutalmazták arany fokozattal. Liszt-emlékkoncerteken is részt vett, ahol kitüntetést kapott és beválogatták az Adjecteret a tehetségnek c. koncertsorozatba. Jó eredményeket ért el az Országos Bartók Béla Zongoraversenyen és az Országos Ferenczy György Zongoraversenyen. 2011-ben művészeti tevékenységéért megkapta a Jelenlét Művészeti Díj arany fokozatát. 2012-ben a IX. Országos Zongora Négykezes és Kézzongorás Verseny budapesti fordulóján második helyezést ért el, az Újbudai Kulturális Intézet "Honoratus Kodály Zoltán" című pályázatára komponált zongoradarabjával pedig első helyezést. Fellépett a Hiltonban és az Intercontinentalban is.

Az idén különdíjat nyert egy vakoknak rendezett krakkói zenei fesztivá-

lon, amelyre Benkő László és Bródy János írtak neki dalt.

Jelenlegi iskolájában nagyon jól érzi magát, mindennel elégedett. Teljesen beilleszkedett a közösségbe, osztálytársai és tanárai is szeretik őt, segítenek neki, az intézmény mindenben támogatja, amiben csak lehet. Az iskolán kívüli világban azonban gyakran tapasztalja, hogy vaksága miatt nem merik megszólítani, nem mernek vele beszélgetni, pedig ő nyitott lenne erre, szívesen barátkozna. Mindenkit arra biztat, hogy ne féljen szóba elegyedni egy vak emberrel, hisz ők is csak ugyanolyanok, mint bárki más.

A Paraszupersztár elődöntőjén Chopin C-moll Nocturne-jét és Sibelius Erdei fenyő c. darabját adta elő.

*

Licsicsányi Viktória Magdolna

2003-ban született, Budapesten tanul, a vakok általános iskolájában. Érdekli a Braille-írás, szeretné jól megtanulni, hogy a többi gyerekhez hasonlóan ő is tudjon mesét olvasni.

Két éves kora óta énekel, a zene az élete. A vidám dalokat szereti, édesanyja szerint, amikor énekel, teljesen átalakul, süt belőle a boldogság. Többször lépett már fel a szegedi Talent Énekstúdió családi rendezvényein.

Van egy ikertestvére, Boglárka, aki szintén indult a Paraszupersztáron. Viktória születése óta vak.

Az elődöntőn a Muzsika hangjából a Dó-ré-mi c. dalt adta elő.

*

Severa Ágnes

1993-ban született, Debrecenben él, nagycsaládban, öt testvére van. Nyíregyházán középiskolás. Tíz éves kora óta foglalkozik az énekléssel, emellett zongorázik, furulyázik és színi tanodába jár. Kedvencei a musicalek, de szereti a régi magyar slágereket is. Ének-tanárai: Dr. Venter Györgyné és Nagy Zoltán. A középiskola befejezése után szeretne pszichológiát vagy gyógypedagógiát tanulni. Számára fontos, hogy a hétköznapi problémákra, a közönség szeretete élte.

Fellépett a Magyar Dal Napján, a Prima Primissima díjátadó gálán, a Vidor Fesztiválon, a Középiszkolai Kollégiumok Megyei Kulturális Fesztiválján, a nyíregyházi Lions Klub rendezvényein, a Fogyatékosok Területi Művészeti Fesztiválján, városi, iskolai rendezvényeken, kiállítás-megnyitókön és a Fehér Bot Alapítvány rendezvényein. Az idei velencei énekversenyen első helyezett lett.

Ágnes születése óta vak. Bár időnként ő is tapasztalja, hogy az emberek nem mernek kapcsolatot teremteni vele, úgy véli, neki is tennie kell azért, hogy ez ne így legyen. Például azzal, hogy megmutatja, hogy jó valamiben.

Az éneklés, a fellépések segítenek közelebb hozni az embereket.

A Paraszupersztár elődöntőjén a Valahol Európában c. musicalből a Talán c. dalt adta elő.

*

Szarkaláb zenekar

A budapesti együttes 2010-ben alakult a vakok szakiskolája keretein belül. Főként népzenet játszanak. Mint mondják: a magyar népzene életben tartása és népszerűsítése olyan feladat, amelyben szívesen vállalnak szerepet.

Több fellépésük volt már, a fővároson kívül Székesfehérváron, Gyömrőn és Dunakeszin is szerepeltek. A szakiskolák országos művészeti vetélkedőjén, a Diákra hangolva versenyen első helyezést értek el 2012-ben.

A zenekar tagjai: Geszti Eszter (ének, fuvola, parasztfurulya), Pausch Éva (ének), Ferenczi István (tekerőlant, koboz, duda, pásztorfurulya), Kanalas Gyula (klasszikus gitár) és Nagy József (klasszikus gitár, buzuki, mandolin), a zenekar vezetője és egyetlen látó tagja, a vakok szakiskolájának óraadó tanára.

Az elődöntőn a Vendégnóta és a Tavaszi szél c. népdalokat adták elő.

*

Szilágyi Roland

1989-ben született, Budapesten él.

Nyolc éves korában veszítette el a látását teljesen. A zene és az előadó-művészet számára "az egyik legintenzívebb flow-élmény".

Tizennyolc éve zongorázik, a Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem klasszikus zongora előadóművész szakán az idén szerzett diplomát, jelenleg a művésztanári képzésben vesz részt. Tanulmányai befejeztével zongoratanárként szeretné folytatni pályafutását.

Fellépett a Művészetek Palotájában, a Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetemen, a Bartók Béla emlékházban, a Vakok Intézetében. Ezen kívül különböző versenyeken és zenei táborokban is részt vett, a balassagyarmati zenei tábor versenyén nívódíjat nyert.

Az elődöntőn Rachmaninov Op.23 No.5 G-moll prelűdjét adta elő.

*

Szluka Lídia

1983-ban született, Nagytarcsán él. Hét éves kora óta énekel. Középfokú tanulmányait a budapesti Bartók Béla Zeneművészeti Szakközépiskola és Gimnáziumban végezte, itt Fekete Mária tanította énekelni. Érettségi után felvételt nyert a Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem magánének tanszakára, ahonnan azonban egy évvel később eltanácsolták, mondván, vakon nem lehet belőle operaénekes. Tanulmányait a Pécsi Tudományegyetem Művészeti Karán folytatta, ahol dr.

Rajk Judit tanította. Diplomáját végül itt szerezte meg magán-énektanár, ének- és kamaraművész szakon. Ezután egy évig a németországi Herdfordban lévő egyházzenei főiskolán tanult, majd két évig a salzburgi Mozarteum Universitat ösztöndíjasa volt, ahol Barbara Bonney tanította. 2014-ben kitüntetéses kántor diplomát szerzett a váci Apor Vilmos Katolikus Főiskolán.

Számos koncertet adott itthon és külföldön. Fellépett többek közt az Egyesült Államokban az ottani magyar közösségek előtt, koncertezett Finnországban egy egyházi kórus szólistájaként, Németországban több helyen, Szlovákiában és Csehországban is, a Spanish Hallban. Szerepelt a Pesti Vigadóban, a Thália Színházban és több tévé- és rádiócsatornán is látható, hallható volt már. Az 1990-es évek közepén a budapesti népdaléneklési versenyeken több alkalommal első fokozatot ért el, 2001-ben a Székesfehérvári Országos Könnyűzenei és Jazz fesztiválon musical kategóriában első helyezett lett. 2005-ben megkapta a Kárászy Szilvia zongoraművész által alapított Aranyharang díjat, az idén pedig a szegedi nemzetközi orgonista találkozón kapott ezüst oklevelet. Az éneklés az élete, mint írja, minden ennek van alávetve. Azért tanul nyelveket, hogy jobban megértse a dalok szövegét, azért sportol, hogy a fellépéseken jó fizikai kondícióban lehessen, és elolvassa az operák irodalmi háttéréül szolgáló mű-

veket is. Szeretné megmutatni, hogy ő nem a szegény vak, "aki alamizsnát koldul", hanem a látókkal egyenrangú művészként áll ki a színpadra, veszi fel a versenyt a többi művésszel. Mint írja: "ne azért fogadjanak el a színpadon, mert vak vagyok, hanem azért, mert énekesnő vagyok! Nem, én nem a lelkes amatőr, szánni való vak muzsikus vagyok, aki kiáll könnyeket fakasztani a színpadra, hanem profi, végzett előadóművész, aki akar és tud valamit adni a közönségnek." A tanítást is küldetésének tekinti: "Hiszem és vallom, hogy vannak korokat átívelő, fontos, etalonul szolgáló értékek. Ezt mindenkor kötelessége egy előadóművésznek és egy tanárnak is közvetíteni a közönség és a növendékek felé."

A Paraszupersztár elődöntőjén a Pílangókisasszony nagyáriáját adta elő.

*

Tóth Viktória

1994-ben született, Hatvanban él. Születése óta gyengénlátó. Jelenleg a váci Pikethy Tibor Zeneművészeti Szakközépiskola magánének szakán tanul. Kilenc éve énekel. Mint magáról írja: a zene iránti szeretettel született és mára minden napja csak e körül forog. Mindene az éneklés, közben boldognak és szabadnak érzi magát és szeretné ezt az érzést átadni másoknak is. Többször lépett már fel Hatvan városi ünnepségein, szabadtéri és zenei programjain,

országos komoly- és könnyűzenei versenyeken. 2012-ben elnyerte a legszebb énekhangért járó Dallam díjat az egri Trilla - Az élő zene versenyen. Ugyancsak 2012-ben második helyezést ért el a Hatvani Országos Zeneiskolai Barokk Fesztivál klasszikus ének kategóriájában. A város népdaléneklő versenyen első és második helyezést ért el. Zongorázik és gitározik is. A komolyzene mellett minden műfajú zenét szí-

vesen hallgat és énekel. Előbbiben a barokk zene áll hozzá a legközelebb, a könnyűzenében szereti a lírai pop dalokat, de jazzt is énekel, akárcsak népdalokat. Magánének tanulmányait főiskolán is szeretné folytatni. Zeneterapeuta és oratóriuménekesnek készül.

A Paraszupersztár elődöntőjén Lara Fabian: Broken Vow c. dalát adta elő.

www.meosz.hu

Hírek egyesületeink életéből

Nemzetközi Fehér bot Nap Csáktornyan

Tartós és egyre bővülő kapcsolatot tart fent egymással a horvátországi Csáktornyai Vakok és Gyengénlátók Egyesülete, a szlovéniai Muraszombati Vakok Egyesülete, a Ptuji Egyesület, valamint a Lenti Fehérbottal a Kerka Mentén Együtt Egymásért Egyesület. Kovács Bélától a lenti egyesület elnökétől megtudtuk, az együttműködők évente találkoznak egymással, ilyenkor a legfontosabb cél a látássérültekkel kapcsolatos esélyegyenlőség, érdekképviselet témáinak megbeszélése és a tapasztalatcsere:

- Határozott tapasztalataink vannak arról, hogy a határok nélküli kapcsolatfelvétel minden résztvevő egyesület számára nagyon fontos, szélesebb körű információk kerülnek a kollektívák lá-

tókörébe, legyenek azok a különböző új, vagy éppen bevált látássérültek számára készített segédeszközök megismerése, vagy az akadálymentesség megvalósításának elemei. - mondta kapcsolataikról Kovács Béla.

- Hogyan zajlott legutóbbi, a Nemzetközi Fehér bot Napján tett látogatásuk Horvátországban?

- Igen érdekes volt a találkozó, ugyanis a csáktornyai programon részt vett Vojin Peric a horvátországi Vakok Szövetségének elnöke Zágrábból, ugyancsak tovább emelte a találkozó fontosságát Posavec Josip Csáktornya polgármesterének, valamint Marija Ciglar a helyi egyesület elnökének jelenléte, felszólalása, akik szeretetteljes és szívélyes vendéglátásukról biztosí-

tották a résztvevőket. Egyébként ez a rendezvény első esetben került megrendezésre Csáktornyán, de a szervezők jelesre vizsgáltak.

- Milyen programok voltak a találkozón?

- A kölcsönös ismerkedésen túl, színes kultúrműsorral leptek meg bennünket, amelyben például az országos elnök úr is fellépett, tekintve, hogy ő a zágrábi színház egyik színművésze. Nagy tetszést arattak a zenei, tánc és énekdarabok is. További programként a delegációk Muraszerdahelyre kirándultak, ahol egy múzeum megtekintésére került sor, és itt fogyasztottuk el az ebédet is.

- Nyilvánvaló egy világnap ráirányítja a figyelmet a sorstársak problémáira, de elég -e ennyi figyelem a társadalomtól?

- Valóban, ilyenkor kiemelt figyelmet kapnak a sérült emberek, a találkozók, konferenciák alkalmával rávilágítanak a hiányosságokra, azokra a tényekre, amelyek akadályozzák a sérült emberek teljesebb életet igénylő törekvéseit. Mindig van tennivaló ez ügyben, bár az akadálymentesítés területein történtek előrelépések, a különböző egyesületek munkáját segítő támogatások, a működés, valamint a tagság segédeszközök-höz való hozzájárása terén még vannak pótolnivalók. Egyébként újabb találkozásunkra így nemzetközi szinten 2015-ben Lentiben lesz lehetőségünk, ahol egyesületünk is igyekszik hasonló fogadtatásban részesíteni együttműködő partnereinket. - zárta gondolatait az elnök.

Dányi József

"Nincsenek rá szavak..."

2014. október 10-én tartotta Fehér Bot Nemzetközi Napja alkalmából

megrendezett ünnepségét a Magyar Vakok és Gyengénlátók Bács-Kiskun Megyei Egyesülete. A rendezvénynek a Katona József Könyvtár adott otthont, ahova közel 100 sorstársunk érkezett a megye minden részéből.

Idén is igyekeztünk változatos műsorral kedveskedni tagjainknak. A rendezvényt Sirkó László művész úr és minitársulata, a kecskeméti Katona József Színház tagjai nyitották meg. Lírai és epikai művekből

álló műsoruk méltó nyitánya volt ünnepségünknek.

Ezután egyesületünk elnök asszonya, Kácsor - Macska Zsuzsanna köszöntötte a megjelenteket. Külön köszöntötte Jámbor Zoltánnét, az Első Kecskeméti Lions Club elnökét. A Club elnöke a hagyományokhoz híven ezen az ünnepségen adta át elnök asszonyunknak az Első Kecskeméti Lions Club adománylevelét, melyben egy jelentős összeggel támogatták egyesületünket. Nincsenek rá szavak, mennyire hálásak vagyunk a jószolgálati szervezetnek segítségükért! Pártfogásuk az anyagi támogatáson jóval túlmutat. A reményt jelenti a tagjainknak. A reményt, hogy van segítő kéz, odafigyelés, megértés irányukba. Ez a látássérültek számára óriási jelentőséggel bír a mai rohanó világban. Elnök asszony megtisztelő jelenléte az ünnepségen nagyszerű szimbóluma volt mindannak, amit az Első Kecse-

méti Lions Club jószolgálati munkája jelent.

A magasztos pillanatok után folytatódott az ünnepi műsor. Csík János és zenekara fergeteges népzenei előadása után Bartók Gergely zongorajátékával, valamint Harkai István Romhányi József tollából származó vidám történetekkel örvendeztetett meg bennünket. A műsort Fekete Attila könnyűzenei produkciója zárta.

Az ünnepi műsor után, hagyományainkhoz híven egy finom ebéddel zártuk a rendezvényt.

Az emlékezésen túl a szeretetről, az egymásra figyelésről és a háláról szólt ez a nap. Annak reményében köszöntünk el egymástól, hogy mindenki talált magának valami útravalót, amit hazavihet, és a szép emlékei között megőrizhet.

Györgyné Kiss Adrienn

Fehér Bot Napja Zalában

A Vakok és Gyengénlátók Zala Megyei Egyesülete október 15.-én tartotta Fehér Bot napi ünnepségét Nagykanizsán, a Honvéd Kaszinó Tükörtermében, melyen 104 fő vett részt. Az egész napos rendezvényen több program is várta a sorstársakat.

A kulturális intézmény vezetője Halmos Ildikó, aki maga is gyengénlátó, színvonalas kultúrműsort állított össze rendezvényünk megnyitójaként.

Gazda Zoltán sorstársunk szavalata

után a Honvéd Kaszinó Kórusa Rimóci népdalokat adott elő. A Színhátszó kör Petőfi Sándor megzenésített verseiből és az István a király rockoperából énekelt részleteket.

Majd Cseresnyés Péter országgyűlési képviselő köszöntötte a megjelenteket. Beszédében kiemelte, hogy a fogyatékossgal élő emberek több odafigyelést és törődést kellene, hogy kapjanak egészséges embertársaiktól, nem csak a mai napon, hanem a hétköznapokban

is.

Molnár Béla az egyesület elnöke ismertette, hogy az egyesület a megyében több civil szervezettel ápol baráti és szakmai kapcsolatot. Kiemelte az összetartozás és a közös együttlétek fontosságát. A megyei egyesület éves programtervének összeállítása során is arra törekszik az elnökség, hogy minél több olyan rendezvény legyen, melyen minden korosztály szívesen részt vesz.

Könczöl Csaba a Zala Megyei Kormányablak Nagykanizsai Kirendeltségének irodavezetője tájékoztatójában elmondta, milyen jellegű szolgáltatásokat vehetnek igénybe az érdeklődők a kormányablakon keresztül. Beszámolt a látásfogyatékosok által igénybe vehető állami támogatásokról, az aktuális törvényi és szociális változásokról.

Vendégeink között üdvözölhattük az ausztriai, grazi székhelyű Vakok és Gyengénlátók Szövetségének tíz fős delegációját. Kapcsolatunk ez év nyarán

kezdődött. A nagykanizsai születésű, de már 25 éve Grazban élő Ernszt Erika kereste fel egyesületünket. Ő és férje önkéntesként tevékenykednek a grazi szövetségben. Erika tolmácsként, férje pedig túravezetőként segíti a szövetség munkáját.

Együttműködésünk folytatásaként meghívást kaptunk a 2015 májusában tartandó közgyűlésükre.

Az együttműködés elsősorban az akadálymentesítés területén elért eredmények, tapasztalatok, egymás segéd-eszköz választékának megismerése, továbbá a közös sport és szabadidős tevékenységek szervezése lesz.

A nap folyamán a résztvevők megismerhették a Labrador Kft. segéd-eszköz kínálatát. Az érdeklődők elsősorban a különféle kézi és elektronikus nagyítókat próbálták ki a gyakorlatban.

Lukács Gyuláné

Hevesen dobogott a szívünk

A VGYHE Turista Szakosztálya Október 18-án indult útnak egynapos autóbusszos kirándulásra az őszi napsütésben.

Első úti célunk az 1996-ban megalakult Tarnamérai Rendőrmúzeum volt, amely Dr. Gulyás István állatorvos, és Dr. Francsics Ottó rendőr ezredes gyűjtési munkája alapján jött létre. Annyira alaposak voltak, hogy a világ jelenle-

gi legnagyobb rendőrruha gyűjteményét állíthatták ki.

Először az épületet vettük szemügyre, ahol a tárlat található. Almásy János, a múzeumnak otthont adó kastély egykori tulajdonosa másod-unokatestvéri szinten rokonságban volt Almásy Lászlóval, az Angol Beteg című világhírű film főhősével.

Belépve a kastélyba egy nagyszobá-

ban berendezett irodában találtuk magunkat, ahol a 60-as, 70-es évek technikájával ismerkedtünk meg. Többek között egy telefonközpontot és régi monitorokat állítottak ki, életnagyságú viaszbáukkal körbevéve. Megtapintottuk, megemeltük, így éreztük meg a gumibot súlyát, felpróbáltuk a rendőrsapkát, valamint kipróbáltuk a helyszíneléseken használt távolságmérőt is.

Emellett körös-körül a vitrinekben jelvényeket, kitüntetések, váll-lapokat és zászlókat csodáltunk meg a világ minden tájáról, sőt, még egy bilincset is megnéztünk.

A több száz rendőrruha közül érde-

kesnek találtuk az adott állam hőmérsékletéhez alkalmazkodó déli országok rövid ujjú vagy az északi birodalom kabátos egyenruhái.

Láttunk még pólóból és vékony pantallóból álló F.B.I. akadémia egyenvisellet. Eltér az átlagos zöld, és kék színű ruháktól a kanadai rendőrség zubonya, mely élénkpiros, és nagykarimájú kalap egészíti ki. Leginkább tekintélyt parancsoló az angol Bobbyk hatalmas, kúpos fejfedője, amely igazán magasnak érezteti viselőjét. Sok szó esett a Horthy-féle csendőrség tekintélyéről is. Ha a csárda előtt a kútba leengedték a vödröt, az azt jelezte a be-

tyároknek, hogy odabenn csendőrök vannak, nem tanácsos betérni.

A rendőrmúzeum látogatását követően ebédünket - egy kiváló disznótorost - Boconádon fogyasztottunk el.

Ebéd után tovább indultunk Hevesre, ahol először egy sakkmúzeumot tekintettünk meg, amely Dobroviczky Ferenc magángyűjteménye.

A helységekben a tulajdonos kazettáiról, és régi lemezeiről folyamatosan hangulatos zenét szolgáltatott. A világ több pontjából beszerzett sakk-készletek között látható volt elefántcsont-készlet Marokkóból, indiai szantálfa sakk-készlet, tanzániai ébenfa, valamint csontfa készlet is a Bali-szigetéről. A sakk-készletek mellett számos könyvet állítottak ki nagy sakkcsatákról. Emellett híres sakkozók, pl: Portisch Lajos kitüntetései, érmei szintén helyet kaptak a múzeumban.

A kirándulásunk utolsó helyszínéül a Hevesi Helytörténeti Gyűjteményt néztük meg. A gyűjtemény egyik részlegében néprajzi tárgyak vannak: rokka, szövőszék, valamint konyhai használati eszközök fából, így krumplinyomó, sziták és szűrők. Megtapogathattunk egy gyönyörűen megmunkált díszes íróasztalt is, lapján gyöngyház berakással, rajta itatóssal, tintatartóval és régi pennákkal.

A tárlat nagyobb részét a városban

született szobrászművész, Kő Pál alkotásai foglalták el. Megtalálható itt híres Corpus című munkája, mely egy fakereszten a bronzból megformázott Jézust ábrázolja, fején töviskoronával.

Fából készült Pegazus című szobra egy szándékosan hosszúra nyújtott vágató ló, amely érdekes játék az arányokkal. Ugyancsak arányokkal játszik a Szent István király című bronzszobor, ahol a király alakja valószerűtlenül apró természetűnek tűnik hatalmas lova mellett. Bizonyos értelmezésben a művész így kívánta jelezni az államalapító szerénységét. Érdekes és értékes alkotás Aba Sámuel Árpád-házi királyról készült mellszobra, ahol az egyébként keresztény uralkodót pogány szokás szerint varkocsokba font hajjal örökíti meg, utalva a XI. századi magyarság kettős tudatára.

Megtapogattuk a hadifogságból hazatért édesapját megmintázó terrakotta fejszobrot is. Legdinamikusabbnak talán Nagy Kék Madár című alkotása hat, a felszálló csodamadárra egy kisfiú igyekszik felkapaszkodni, mellettük - a mozgalmas jelenettel ellentétben - egy álló idős asszony.

Élményekkel gazdagabban térhettünk haza e két Heves megyei település meglátogatása után, felfedezve hazánk újabb rejtett zugait.

"Dalolva szép az élet"

"Dalolva szép az Élet " hirdette a VGYHE tagja, Kisnémedi Varga Pál zenés műsorát. S ezt valóban így is gondolja, hiszen a zene szeretete az éltető ereje.

Barátai jó szívvel mondtak igent felkérésének, vállalva azt, hogy sorstársainak egy felhőtlen műsorral kedveskedjenek.

2014. október 11-én délután nagy tömeg érkezett az MVGYOSZ Székház Hermina termébe, hogy újra gyönyörű melódiákat hallgassanak meg, és együtt énekeljenek az előadó művészekkel. Közel 100 fő volt kíváncsi a műsorra. A közönség tagjai nem csak Budapestről és Pest-megyéből érkeztek, jöttek Győrből, Siófokról, Tatabányáról és Békéscsabáról is.

A csodálatos hangú Faludi Szilvia és Szegedi Szűcs Judit egymással "versengve" próbáltak minél nagyobb örömet szerezni, ami a produkcióikat követő tapsok alapján sikerült is nekik. Ugyancsak nagyon jó hangulatot teremtett Fazekas József, operett és magyar nóta műsorával. A "házigazda" Kisnémedi Varga Pál felülkereked-

ve fájdalmain - műtét előtt áll -, a Tőle megszokott igényességgel bizonyította, hogy hangja még mindenkit elvarázsol.

Az énekeseknek az előadásukhoz a zenei kíséretet Hegedűs Valér orgona és zongoraművész, valamint Oláh Attila primás biztosította magas színvonalon.

A mintegy két óra hosszas műsort tombolahúzás követte, ahol értékes nyereményeket osztottak ki.

Aki szombat délután eljött, biztos állíthatom, nagyon kellemes élménnyel gazdagodott.

Nemcsak az idő kedvezett a jó hangulatnak, hanem a program is, amelynek részese volt.

Basa Ágostonné

A Bazilikába látogattunk

A hosszú nyári kirándulások után is aktív maradt a VGYHE Turista Szakosztálya, őszi első programunkon a Bazilikában jártunk.

Az épület megtekintése nagyon jól előkészítettnek bizonyult. Fiatal idegenvezetőnk részletesen bemutatta az Ybl Miklós keze nyomát viselő kívül, belül gyönyörű templomot. A szentély oszlopsorral körülvett főoltárának baldachinja alatt áll Szent István carrarai márványból faragott szobra, Kezében a kettős kereszt és az országalma. A baldachin felett Gábrriel arkangyal szobra látható, kezében a 2. Szilveszter pápától kapott Szent Koronával. A templom centrális terében az Árpád-ház szentjeit ábrázoló alkotásokat helyezték el. A főkupola mozaikjait Lotz Károly tervezte. A mellékoltárok gyönyörű üvegablakait Róth Miksa tervei alapján Polyák János készítette. A

Szent Jobb kápolnában nagy öröm ért bennünket. Akik gyengénlátók, végre életükben először nézhették meg közelről Szent István ereklyéjét, a megmaradt jobb alsókarját, csuklóját. A kettős ereklyetartó külső része neogótikus kápolna alakú, míg a belső, amelyben a kézereklye fekszik, egy üveghenger. A templom dolgozói, papjai gondoltak azokra is, akik csak kezükkel tudják érzékelni a külvilágot. Megfoghatták a Szent Jobbról készült másolatot, a Bazilika kicsinyített mását. Meg lehetett simogatni a szép miseruhát, stólát. Kézbe vehettük a szentmise kegytárgyait, megszagolhattuk a tömjén illatát. Vezetőnk elmondta, hogy melyik atya mit gyűjtött számunkra. Megható ez az empátia, ez a szeretet.

Nagyon szépen köszönjük!

Balázs Imréné

"Sok a csodálatos, de az embernél nincs csodálatosabb"

Költői est

A Vakok és Gyengénlátók Hermina Egyesülete (VGYHE) Közművelődési és Kulturális Bizottsága és a Mozdulj! Közhasznú Egyesület zenés-irodalmi költői délutánt rendezett Bihari Erzsébet verseiből október 18-án a fehér bot

napja tiszteletére. Ahogy a költőnő fogalmazott, szárnybontogató palánta ő, akinek jelentek meg versei egy-egy antológiában, már több irodalmi pályázat, például a Mozdulj! Közhasznú Egyesület által kiírt, A pillanat varázsa

versíró pályázat egyik díjazottja.

Jánoki Márió zongoramuzsikája után Táros Marianna, a Mozdulj! Közhasznú Egyesület elnöke köszöntötte a résztvevőket és a költőnőt. Elmondta, hogy Bihari Erzsébet személyisége mindenki számára példa, a VGYHE Horizont Kultúrcsoport működése szinte egybeforrt nevével. A Mozdulj! Közhasznú Egyesület az első találkozás óta gyümölcsöző kapcsolatot ápol a Horizont Kultúrcsoporttal; ez az este is a Hermina Egyesület hírnevét öregbíti.

Dr. Kuminka Györgyné, a VGYHE elnökségi tagja is mondott néhány szót az est résztvevőinek. Többek között azt hangsúlyozta, hogy Bihari Erzsébet neve már fogalom, aki sosem tartozott a szürke átlaghoz. Igénye volt arra, hogy megmutassa lelkének legmélyebb érzelmeit. Csak csodával nézem máig is, hogy hogy tudja megteremteni maga körül azt a külső-és belső csendet, amivel így tud alkotni. Nem csak alkot és megírja verseit, hanem művészi módon előadja azokat.

A köszöntő szavakat követően az irodalom és a zene vették át a főszerepet. A verseket Hajdan Vali a Magyar Versmondó Egyesület tagja, Gál Áron költő, Erdős Márta az MVGYOSZ nyu-

galmazott könyvtárosa, Ézsiás László, M Horkai Judit a Magyar Versmondó Egyesület tagja tolmácsolásában hallgattuk meg. A zenei betéteket a Budaörsi Pro Musica Kórus, Jánoki Márió és Nagy Krisztina produkciói adták.

Az est végén Gál Áron méltatta Bihari Erzsébet munkásságát. Hangsúlyozta, hogy költészete rendkívül összetett, ami a 19-20. század irodalmából és bibliai gondolatokból építkezik, amiből kibontakozik, benne rejlik az ember. Ő nem fél a széptől, nem fél a romantikától, az elkeseredéstől, semmitől, ami emberi. Gál Áron véleménye az, hogy modern az, ami érthető, ami mindenkinek mond valamit, ami úgy tud megszólalni, mintha mi mondanánk; Bihari Erzsébet költészete ilyen.

Október 18-án helyet kapott a festészet, a zene, de az est fő vázát a versek adták a Lipták villában. Lelkileg töltözve, emberként búcsúzott egymástól a költeményeket szerető közönség azzal a Bihari Erzsébet tollából való idézettel, amivel Gál Áron zárta az estet: "Tudj adni és elfogadni, s nem vagy egyedül."

Újra összecsaptak a pontírás mágusai!

A Vakok és Gyengénlátók Hermina Egyesülete és az Egyesület Közművelődési és Kulturális Bizottsága 2014. október 4-én tartotta meg a már hagyományos Dr. Bánó Miklós Braille-írás-olvasás versenyt, és a "játék a pontokkal" című vetélkedőt. 10 órakor az egyesület elnöke köszöntötte a megjelenteket, majd bemutatta a különböző kategóriák zsűrijét, ennek tagjai az írásversenyen: Borbély Lajosné, Kuminka Györgyné és Péter Zsigmond az Országos Braille Bizottság tagjai voltak.

Az olvasás zsűrijében: Temmel Márta, Szombath Tiborné és Borai Botond foglaltak helyet, a játék a pontokkal kategóriának zsűrijében: Bereczk Istvánné, Szombath Tiborné és Nagy Krisztina ült.

Először ismertették a résztvevőkkel

a különböző kategóriák szabályait, és a vetélkedő lebonyolításának menetét.

Az írásversenyen induló 6 versenyző a korábbi évektől eltérő módon idén nem tollbamondás alapján írt, hanem másolniuk kellett. Ennek oka, hogy az elmúlt időszakban a Braille-írás szabályai megváltoztak, így lehetőségük volt a versenyzőknek az új szabályok elsajátítására, gyakorlására.

Az irodalmi témájú szöveget a szervezők előzetesen választották ki, Tersánszky Józsi Jenő: A bölcs számár című novellájából másoltak le egy 2 Braille-oldal terjedelmű szöveget, amelyet 20 perc alatt kellett legépelniük a versenyzőknek.

Az írásverseny befejeztével a 3 tagú zsűri elvonult, és az előre meghatározott szempontok alapján értékelték a versenyzők teljesítményét.

Az olvasásban résztvevő 6 versenyző Déry Tibor: A ló meg az öregasszony című műve egy részletét olvasta fel. A vetélkedőn előre kihúzott sorszám alapján, egymás után következtek az olvasók. Minden résztvevő 4 Braille-oldal terjedelmű és azonos tartalmú szöveget kapott.

A versenyző felolvasása alatt a zsűri tagjai, egyenként, a saját szöveg példányukból figyelték az ejtett hibákat,

majd a vetélkedő végén közösen értékelték a résztvevők teljesítményét egy meghatározott pontozási rendszer alapján.

Az olvasásverseny értékelése alatt a rendezvényen résztvevőket megvendégtük.

A játék a pontokkal kategóriában 5 versenyző indult, ebben a kategóriában is egyenként, sorszám alapján jöttek be a személyek a feladat megoldásához.

Minden egyes játékosnak 7 feladványra kellett válaszolnia.

A szavakat alkotó betűket, pontszámaikkal kellett megoldani. A számok alapján lehetett kitalálni a feladványokat. A megfejtések további összefüggésekhez vezettek, plusz pontokért, pl.:

melyik a kakukktojás, vagy mi bennük a közös.

A versenyek végén következett a zsűri értékelése, és az eredményhirdetés minden egyes kategóriában.

A versenyen mindhárom kategóriában az első három helyezett értékes vásárlási utalványt kapott, melyet segéd-eszközökre válthatott be.

Jó hangulatban telt el ez a nap, mindenki kitűnően érezte magát.

Köszönjük Budapest Főváros XIV. Kerület Zuglói Önkormányzatának támogatását, hogy megvalósíthattuk rendezvényünket!

Borai Botond

Mert muzsika ez is

Az Összhang Alapítvány érdekes hangversennyel lepte meg közönségét október 17-én a Vakok Általános Iskolája Nádor termében. A különleges produkciót ez év március 21-én, Johann Sebastian Bach születésnapján, az előbb említett hangversenyteremben már műsorra tűzték. Az természetes és megszokott, hogy a hangversenyeken látó és látássérült muzsikusok együtt lépnek fel - ez az Összhang Alapítvány egyik célja is.

Az előadáson az irodalom és a zene együttes hatása tették drámaivá, kerek egészzé és katartikus élménnyé Jaime Cabré katalán író novelláját, ami "Gottfried Heinrich álma" címmel ol-

vasható Hoffmann Rita és Flamich Mária fordításában.

A történet Gottfried Heinrich Bach-ról, a szellemileg súlyosan károsodott fiúról szól, aki csak a muzsikán keresztül tud kommunikálni szüleivel és testvéreivel. A Bach család borzalommal, viszolygással hallgatja Gottfried rög-tönzéseit, ahol a B-A-DESZ-H-C hangokból álló téma folyton folyvást viszatér. Sokáig senki nem érti meg a fiú álmát, ám egy délután az édesapa, Johann Sebastian Bach, felkel betegágyából, és megkomponálja, Kaspar, a hűséges tanítvány pedig lejegyzí a fiú álmát. "Nem muzsika ez, mester!", mondta Kaspar, miután lejátszotta a

művet az klavikordonon.

"Muzsika ez is.", jegyezte meg Bach, és a mester nyugodt szívvel csukta le örökre vak szemét.

Johann Sebastian Bachot Németh Tamás, Kaspárt, a hűséges tanítványt Magyar Csaba, Anna Magdalena Bachot Berta Edina személyesítette meg. A narrátor Hoffmann Rita volt. A műsor részét képező zenei betéteket a történet szereplői, valamint Márkus Norbert jazz zongorista, Boross Szilvia, zongo-

rista és Flamich Mária szoprán énekes adták elő.

A "Muzsika ez is" című dramatizált novella a hazánkba látogató katalán szerző, Jaime Cabré tiszteletére november 14-én újra felhangzott a Nádor terem színpadán.

Az Összhang Alapítványnak köszönöm az élményt, "mert muzsika ez is."

Kovács Judit

Aranydiplomás zenetanár

Farkas Mátyás nevét kisgyermekként hallottam először a budapesti Vakok Iskolájában. Éveken át bejárt zongorát gyakorolni. Úgy mondták, zenetanárnak készül. Töretlen szorgalmával elérte célját. 1964-ben kapott zenetanári diplomát, hogy aztán teljes odaadással taníthasson 48 éven keresztül. Pedagógiai munkáját ez év júniusában aranydiplomájának átvétele koronázta meg. Ez alkalomból beszélgettem Vele, hogy Lapunk olvasói megismerhessék példaértékű életútját.

- Kérlek, beszélj gyermekéveidről!

- 1935-ben születtem Pusztavámon a család második gyermekeként. Hamar kiderült, hogy csak fénylátásom van. Pusztavám németajkú falu, így német anyanyelvű lettem. Szüleim mezőgazdasági munkások voltak. Nehéz életük ellenére négy gyermeket neveltek fel. Falunknak 3 fúvós zenekara volt. Tőlük valók az első zenei élményeim. Hat

évesen kerültem a Vakok Országos Nevelő- és Tanintézetébe Budapestre. Egy évig óvodába jártam, ott tanultam meg magyarul. Első osztályban kezdtem zongorázni. Akkor még "fül után" tanítottak bennünket. Hármunkat ültettek a zongora elé egy kis lócára és a tanár diktálta a hangokat és ütemezett. Másodikban már egyenként játszhatunk. Elég nehezen szoktam meg az iskolai rendet, így hamar megismerkedtem a nádpálcával. Aztán a II. világháború miatt három évig nem járhattam iskolába. Ráadásul édesapám hadifogságba került hét évre. Csak 1951-ben engedték haza. A háborús időkben nehezen éltünk, testi erőmmel igyekeztem hasznosítani magam a ház körül.

- Nagy törést okozhatott a 3 év kiesés. Hogyan sikerült visszailleszkedned?

- Harmadik osztályba vettek vissza. Csakhogy egészen elfelejtettem a Braille-írás-olvasást. A hírhedten szí-

gorú Fiedler Lajos tanár úr tíz nap alatt újra megtanította a pontírást, még azt is elérte, hogy visszafelé is tudjak olvasni. Ekkor 12 éves voltam. Alig vártam, hogy ismét zongorázhassak, mert zongoratanár akartam lenni. Bocskai Imre tanár úrhoz kerültem. Őt az évek során második apámnak tekintettem. Neki köszönhetem, hogy zenei pályára kerültem. Rengeteget szerepeltem, társaimmal négykezes- és kézzongorás darabokat játszhattam, sőt zenei versenyt is nyertem.

- *A hosszú iskolai évek alatt kik voltak a legkedvesebb tanáraid?*

- Felső tagozatban Turcsányi Hedvig volt az osztályfőnököm. Szegénységünk miatt több iskolai szünetben nem tudtak hazavinni, ilyenkor Hedvig néni többször eljött hozzám vagy otthonában vendégül látott, sőt színházba is elvitt. Jó szívvel emlékszem Berindán Laci bácsira, aki énektanárunk és kórusvezetőnk volt. Ő alapozta meg a zeneirodalom iránti érdeklődésemet. De mondhatom, hogy a tanári testület valamennyinkkel törődött. Felkészítettek az Élet küzdelmeire.

- *Bizonyára volt néhány jó barátod, akik megkönnyítették a diákéletet.*

- Kedves muzsikustársam volt Hajdú József, Hanuska Béla és Vadinszky Sándor. Később Ő is zenetanár lett.

- *Mikor léptél ki az iskolából, és hogy alakult az életed?*

- 1953-ban fejeztem be a 8. osztályt. Ekkor már 18 éves voltam. A Vakok Szövetsége révén - iskolatársaimhoz hasonlóan - elhelyezést nyertem a Vakok Állami Intézetében az akkori

Vorosilov (ma Stefánia) úton. Zenei tanulmányaimat a Fővárosi Zeneiskolai Szervezet I. körzetében, F. Bán Lenke továbbképző osztályában folytattam, aki elvitt engem egy vallási közösségbe is, ahol megérintett az Istenhit, mely életreszóló lelkiezőt adott nekem. Ezzel párhuzamosan elvégeztem a Dolgozók Esti Gimnáziumát. A tanuláshoz felolvasókat az Intézet biztosított. Jegyzetemet kizárólag Braille-táblával készítettem, ami nagyon fárasztó feladat volt, néha a zongorázást is veszélyeztetete. Zenei tanulmányaimban továbbra is nagy tudású, szeretett mesterem, Bocskai Imre volt segítségemre. Őt éven át sarkallt céloom megvalósítására. Éveken át jártam be a Vakok Iskolájába zongorát gyakorolni. Ott barátkoztam össze Rédei Jóskával. Ő is Bocskai növendék volt és zenei pályára készült. Kapcsolatunkat két közös hangversennyel alapoztuk meg 1957 és 58 tavaszán. Rengeteg munkát jelentett a közönségszervezés. Nagy élmény volt telt-ház előtt játszani az Intézet dísztermében, a mai Nádor teremben. Bár Jóska évtizedek óta külföldön él és koncertezik, barátságunk megmaradt.

- *Mióta vagy a Vakok Szövetsége tagja és milyen viszony fűz a mai MGVYOSZ-hoz?*

- 61 éve, 1953-ban léptem be a Szövetségbe. Tanuló éveimtől kezdve igen sok segítséget kaptam innen. A legnagyobb hálával tartozom a Szövetség által szervezett német nyelvtanfolyamért, melyet Verénd József tanár úr irányított 1957-58-ban. Itt tanultam meg a német irodalmi nyelvet. Autodidakta

módon fejlesztettem magam olyan fokra, hogy német irodalmat és újságokat nagymértékben olvasok... Mindenben támogattak Pesten és később Szegeden. Igyekszem ezt a mai napig viszonzni sorstársaimért végzett közösségi munkával: zenei fellépések, elnökségi tagság, országos küldött tevékenység stb. Jelenleg is részt veszek a Csongrád megyei szervezet érzékenyítő, ismeretterjesztő munkájában.

- *Miért kellett Szegedre költöznöd, hiszen Te dunántúli vagy?*

- 1959-ben Szegeden vettek fel a Konzervatóriumba, majd a Zenetanárképző Főiskolára. Ehhez Ungár Imre professzor úr segített. Varjú Irma osztályában szereztem meg zongoratanári diplomámat 1964-ben. A szegedi lakhatásomat, ellátásomat is a Vakok Szövetségének köszönhetem.

- *Könnyen meggyökerezteél Szegeden?*

- Megszerettem a várost és az itteni sorstársaimat. No meg itt találtam meg életem párját, Kiss Jácintát. 1965-ben összeházasodtunk. Feleségem tervezőként dolgozott a Városgazdálkodásnál. Jómagam pedig Békéscsábán kaptam állást egy ének-zenei általános iskolában. Öt éven át utazótanár voltam. Hétféteken jártam haza. Két évig heti 36 órában kellett tanítanom. A zenei tananyagot Lipcséből szereztem be, ill. segítőkész kollégáim diktáltak számomra új magyar zenedarabokat. Közben 1966-ban megszületett kislányunk, Jácinta. Belőle is zenetanár lett, sőt kántori oklevelet is szerzett.

- *Mikor kaptál kinevezést Szegedre?*

- 1970-ben kaptam állást a mai

Király-König Péter Zeneiskolában, ahonnan 1998-ban mentem nyugdíjba. Itt nagyon jó tanári testület fogadott. Könnyen beilleszkedtem, keményen dolgoztam. Különösen sokat segítettek diktálásával kollégám és pártfogóm, Dilmann József. Minden tanári hangversenyen igyekeztem játszani, tanítványaimat növendék koncertekre, zongoraversenyekre készítettem fel. Később a Szeged melletti Bordányba is meghívtak tanítani. Munkámat kitüntetéssel is elismerték. Úgy érzem, révbe értem. Büszke vagyok rá, hogy hét növendékem zenetanár lett, közülük az egyik a lányom, és a négy unokám is mind zenél, a legidősebb, János, már zeneakadémista.

- Végezetül engedd meg, hogy életünk közös szakaszáról én beszéljek. 1991-ben ismerősökből barátokká váltunk, amikor kérésemre beléptél az Ungária Zongoranégyesbe. 16 éven át dolgoztunk együtt, száznál több koncertet adtunk, bejártuk az országot, eljutottunk a szomszéd államokba, sőt Japánba is. Az együttes új zeneszerzőt, új műveket köszönhet neked, számos fellépést is szerveztél Szegeden és környékén, valamint a dr Pleskó András vezette Közéleti Kávéházban. Lakóhelyeden közismert személyiség vagy, derűs, megnyerő külsővel, fiatalos lényeddel sokak Matyi bácsija. Köszönöm a beszélgetést, a Vakok Világa olvasóinak nevében is szívből gratulálok e szép életúthoz és az aranydiplomához.

Németh Tamás

Sport és szabadidő

Frankfurt Maraton: Molnár Péter és Orbán Csaba is teljesítette a világbajnoki szintet

Molnár Péter és Orbán Csaba is teljesítette a világbajnoki szintet 2014. október 26-án a vasárnapi Frankfurt Maratonon, így mindketten ott lehetnek jövőre a londoni VB-n.

Szakvezetőnk, Schiller-Kertész Judit tájékoztatása szerint Molnár Péter hatalmas egyéni csúccsal, 2:47:15 óra alatt ért célba, Orbán Csaba a látássérültek között kísérőjével,

Varga Józseffel 2:56:37 órás eredményt ért el. A VB-szint 3 óra volt, amit a mieink magabiztosan teljesítet-

tek.

Molnár Péter saját kategóriájában a 4., Orbán Csaba a 7. helyen áll jelenleg a világranglistán.

A londoni paralimpia előtt szintén 3 óra volt az A szint, a riói szintet jövőre hozzák nyilvánosságra. Ha nem változtatnak rajta, akkor Molnár Péternek és Orbán Csabának megvan a 2016-os paralimpiai A szintje is.

Sikeres felkészülést kívánok a Vakok Világa szerkesztősege nevében!

Zsebünkben a világ!

Az előző számban Torma Zsolt sorsársunk iPhone telefonokon futtatható, hangskönyv olvasó programjáról olvashattak egy, a fejlesztő által írt ismertetőt. Hangskönyv olvasásra alkalmas appok léteznek Androidos készülékekre is.

De mit is nevezünk hangskönyvnek? Hagyományosan azt, amikor egy adott könyvet egy (lehetőleg) szépen artikuláló, kellemes hangú és az értelmező olvasásra képes ember hangosan

felolvass, és ezt a felolvasást egy hangrögzítésre alkalmas eszközzel (manapság leginkább számítógéppel) felveszi valaki. Az elkészült hanganyag, vagyis a hangskönyv adathordozón, (például CD-n)vagy interneten keresztül, adatfolyamként jut el az olvasóhoz, vagyis hallgatóhoz. Az e-könyvek informatikai eszköz általi felolvasatása segítségével hallgatható könyveket is hangskönyvként említjük egyre többször. Hogy ez helyes-e, vagy sem, ezt min-

denki maga eldöntheti. Mivel a text to speech (röviden TTS, ejtsd text tu szpícs), vagyis szöveget hanggá alakító szoftverek egyre fejlettebbek, már nem annyira robotszerű, ahogy felolvasnak. Ezért sok látássérült felhasználó szöveges fájlokban tárolt könyveket olvas. A szöveges fájlok jóval kevesebb tárhelyet foglalnak, mint a hangfájlok és nagyobb számban, könnyebben, gyorsabban hozzáférhetőek, mint a klasszikus, felolvasott hangoskönyvek. A hangfájlokban tárolt hangoskönyvek használatához okostelefonon is elegendő egy zenelejátszó program. Az e-könyvek felolvasatásához a célnak megfelelő szoftvert kell telepíteni az okostelefonra, vagy tabletre. Android rendszer esetén több ingyenes és fizetős applikáció közül is választhatunk, ha e-könyvet szeretnénk felolvasatni. Viszont nem mindegyik program működik maradéktalanul együtt az Android felolvasó rendszerével, a Talkback-kel (ejtsd: Tókbekkel). Ez azt jelenti, hogy egyes vezérlőelemek (amolyan virtuális gombok, amik nem tapinthatók, viszont az érintőképernyőn megjelennek, és úgy funkcionálnak, mint ha egy fizikai gomb volna ott) nem beszélnek. Vagy csak annyit mond a Talkback, hogy "gomb", vagy annyit, hogy például: "kilencvennyolcas gomb, címke nélküli". Ezekben az esetekben azt, hogy adott gomb mit vezérel, látó segítség nélkül nem tudhatja meg egy vak. Szerencsére azonban akkora a kínálat a szöveges fájlolvasó appokból, hogy lehet találni köztük olyant, amiben minden vezérlőelem fel van címkézve. Ta-

lán a legközkedveltebb közülük a Cool Reader (ejtsd: Kúl Ríder). Most azonban egy ennél egyszerűbben használható és kevésbé ismert programot mutatok be, a @Voice Aloud Reader-t (ejtsd: kukac Vojsz Eláud Ríder).

@Voice Aloud Reader

Ez az app weboldalakat, internetes újságcikkeket, e-maileket, TXT, DOC, DOCX, RTE, OpenOffice, kódolt karakteres szöveget tartalmazó (nem ott-hon beszkenelt) PDF, fájlokat stb. olvas fel. Ahhoz, hogy a felolvasás működjön, természetesen kell, hogy legyen a droidunkon TTS, még hozzá magyar nyelvű. Alapvetően a telepítést követően a telefonon létrejövő Hyperionics mappában elhelyezett fájlokat olvassa, amit a képernyő felső szélén, jobb oldalon elhelyezett lista lenyitása során megtalálható Open, vagyis megnyitás menüpontban megjelenő listából lehet kiválasztani. Érdemes USB csatlakozóval, a számítógépünkről bemásolni ide a felolvasatni kívánt fájlokat. De ha valamilyen szöveget tartalmazó és megosztás opcióval megosztható tartalmat szeretnénk felolvasatni vele, akkor a lehetőségek közül a @Voice Aloud Reader-t választva ezt megtehetjük. Kijelölt, vágólapra helyezett, vagy a programba beillesztett szöveget is felolvasathatunk vele. Cikkeket menthetünk, a listában rendezhetjük sorrendjüket. A Hyperionics mappa tartalmát akár Dropboxra is szinkronizálhatjuk, így elkerülhető az USB vezetékes másolás. Természetesen utóbbi esetben nélkülözhetetlen az aktív internet kapcsos-

lat akár SIM kártyán, akár Wifi-n keresztül.

Az applikáció további előnye, hogy könnyen szabályozható a TTS hangereje, hangmagassága és a sebessége. A programon belüli TTS beállítások nem módosítják a kiegészítő lehetőségek (látássérültek általi használat során alapértelmezetten kijelölt) beszédgenerátor beállításait.

Vezetékes, vagy vezeték nélküli (Bluetooth) fülhallgató használatakor lehetőség van rövid kattintással szüneteltetni, vagy folytatni a felolvasást, hosszú kattintással a cikkek listájához jutni. Bejövő és kimenő híváskor a beszéd szünetel, automatikusan. Az érintőképernyő alsó szélétől kissé feljebb a zenelejátszókhöz hasonló elrendezés-

ben egy mondatnyi, vagy bekezdésnyi visszalépést lehetővé tevő gombok és természetesen a felolvasást indító és szüneteltető virtuális gombok vannak. Akár időzített leállítást is beállíthatunk, ha szeretnénk.

A szoftver képes automatikusan felismerni a szövegek nyelvét és a megfelelő TTS hangot be tudja állítani hozzá (ha az telepítve van a készülékre).

Az alkalmazást rendszeresen frissíti a fejlesztő és figyelemmel van a látássérült felhasználók szükségleteire, igényeire.

Play áruházban a letöltési linkje: <https://play.google.com/store/apps/details?id=com.hyperionics.avar>

Angyal Gábor

Olvasó sarok

Zumba, mint terápia II.

A sok-sok apró sikerélmény fontossága mellett, rengeteget jelent a tánc önbizalom növelő hatása. Mielőtt azonban erre rátérnék, beszélnünk kell arról milyen fontos, ki és hogyan oktat bármilyen sportot, mert az oktató személye rendkívül sokat jelent.

Évekig próbálkoztam megbarátkozni a vízzel és megtanulni úszni. A víztől való félelmem nem hogy csökkent volna, inkább nőttön-nőtt. Akik velem foglalkoztak, nem vették tudomásul félelmeimet, olyan feladatokat és gyakorlatokat végeztek el velem, melyek

még fokozták aggályaimat (lenyomtak a víz alá, hogy megtapasztalhattam, a víz úgymint feldob; hanyatt fektettek, hogy érezzem, milyen lebegni a vízben, azonban semmilyen empátiát nem mutattak).

Még volt számos rossz élményem, de nem részletezem. Lényeg, hogy soha nem tudtam igazán megszeretni a vizet, s ez a mai napig is így van!

A tánccal azonban más a helyzet!

Vikitől mindig olyan feladatokat kapok, melyeket meg tudok csinálni. Időnként, ha kételkedek magamban, ő

akkor is tudja, képes vagyok rá!!! Valóban, azon veszem észre magam, hogy a nehezebb gyakorlatok is mennek, pedig előtte azt gondoltam volna, nem tudom majd megcsinálni.

Oktatóm tudja, mire vagyok képes, tudja, hogyan építse fel a feladatokat. Most már magam is tapasztalom, hogy sikerül elsajátítanom a merengue, salsa, cumbia, bachata lépéseit.

Gyermekkoromban sokat ábrándoztam arról, hogy én is zenére táncoljak, mint annak idején atletizáló osztálytársaim.

Ha valaki évekkal ezelőtt azt mondta volna nekem, hogy egyszer táncolni fogok nem hittem volna el. Most pedig megvalósíthatom vágyaimat!

Rengeteget jelent számomra oktatóm lelkesedése, türelme, ösztönző, motiváló személyisége. Nem mindennapi dolog megtapasztalni, amikor együtt örülünk, ha sikerül valami nehéz lépéskombinációt megoldani.

Ha valami még nem megy, nem erőltetjük, hanem vissza-visszatérünk rá!

Most már nem riadok meg egy-egy "kihívástól", mert tudom, a mérce akkora, hogy sikeresen veszem majd az akadályt, esetleg több időt vesz igénybe. Időből pedig van bőven, hiszen hosszú távra tervezem a táncot, s tudom, még sok, szép élmény vár rám, melyről beszámolhatok!

www.arvaymarika.webnode.hu

Fusz Anna: Anya mesél

Különös dolog, hogy az embernek milyen kevés emléke van kisgyermekkorából. Vannak azonban olyan élmények, pillanatok, melyeket soha nem felejt el, örökre beivódnak a lelkébe minden ízükkel, illatukkal, melegségükkel.

Ilyen pillanatok az én életemben, amikor édesanyám meséit hallgattam.

Emlékszem mennyire vártam mindig az estét, amikor bebújtam a puha, hűs paplan alá, s ő mellém helyezkedett az ágyban. Fejemet mellkasára hajtottam, s ő gyengéden átkarolt, majd belekezdett a mesébe.

Legtöbbször olyan történeteket mon-

dott, melyeket maga talált ki. Ilyenkor én is beleszólhattam a mese alakulásába, s úgy szötte tovább kedvenc hőseim kalandjait, ahogy én akartam. Máskor ismert mesék elevenedtek meg édesanyám szavai által. Szerettem, ha mesélt. A játékosságot a hangjában, azt, ahogy a szereplőket és a tárgyak hangját életre keltette. A hétfejű sárkányt, a tündéreket és boszorkányokat olyan élethűen formálta meg, hogy minden porcikájukat magam elé tudtam képzelni. Pedig maga sosem látta hogyan szokták ábrázolni ezeket a lényeket.

Egyik születésnapomon csodás ajándékkal leptek meg szüleim. Sosem lát-

tam olyan gyönyörű mesekönyvet, mint amit akkor a dobozban találtam. A rengeteg színes kép, szebbnél szebb rajz teljesen lenyűgözött. Alig vártam az estét, hogy megismerjem a könyv lapjain felbukkanó szereplők történetét. Aztán eszembe jutott... hogy az én anyukám nem tud nekem ebből a könyvből mesélni. Látó könyveket mindig csak mamával nézegettem, de az nem volt olyan. Nem volt olyan, mint amikor édesanyám hangját hallva, hozzá bújva léphettem be a mesék világába és szenderedhettem el.

Mikor ő a hirtelen támadt csendből észrevette csalódottságom, egy boríték-ból kis papírlapokat húzott elő. Olyan írás volt rajta, amit ő használt. Pontírásnak nevezte, ami nagyon találó volt, mert én nem láttam mást, csak csupa-csupa pontot. Nem volt idegen számomra, mert a lakásunkban számtalan helyen találkoztam már vele. Ilyen pontok voltak a konyhában a dobozokon, üvegcséken és egyes háztartási gépeken. Találkoztam velük a nappaliban is, amikor a polcra katonás rendben kirakott dobozokat figyeltem, vagy édesanyám cd-it rakosgattam. Természetes volt számomra, hogy otthonunkban lépten-nyomon felfedezhetem ezt az írást.

Anyá a kis papírlapokat mamám segítségével beragasztotta mesekönyvem oldalaira, s így mindig tudta, hogy épp melyik oldalon tartunk, és milyen képet nézegetek. Nem kellett hát lemondanom a közös mesélésről és az új könyvről sem.

A legtöbb történetet már ismerte

édesanyám, s így azokat könnyen át tudta adni nekem. A számára ismeretlen meséket pedig a számítógépe segítségével elolvasta, és a következő alkalommal már fejből mesélte nekem. Ha sokszor elolvastott egy mesét, akkor szinte szóról szóra fel is tudta idézni. A kedvenceimet már én is betéve tudtam, és mindig jókat nevettünk, amikor anya eltévesztette a szöveget, és nekem kellett kijavítanom.

Egy nap, amikor már picit idősebb voltam, édesanyám levett a polcra egy könyvet, mely az ő kedvenc meséit rejtette. Pontírású könyv volt, addig még sosem mutatott nekem ilyet. Ahogy megláttam a sok apró domború pontot a fehér lapon, azt gondoltam, csodaszép. Harmónia árad belőle, minden oldalnak saját dallama van. Persze ezt akkor nem tudtam így megfogalmazni, de gyermeki csodálattal és kíváncsisággal szemléltem a könyvet. Bár tartalmukat tekintve számomra csak üres oldalak voltak, anya csodákat olvasott ki belőlük; üveghegyet, varázslókat, királylányt és kis manókat. Csodáltam, ahogy ujjai finoman siklanak a sorokon, s nyomukban újabb és újabb történetek teremnek. Magam is rátettem a kezem a lapra, de csak érdes felületet éreztem, s amikor mozgatni kezdtem, ezernyi pont csiklandozta a tenyerem. De hogy anya miként tudott belőle szavakat kiolvasni, az számomra kisgyermekként rejtély volt. Még ma is fel tudom idézni a képet, ahogy a dundi ujjak sorról sorra haladva megfejtik a titkos dallamot. Ha felnőttként erre gondolok, mindig büszkeség és hála töl-

ti meg a lelkem, mert tudom, hogy ez a kéz mennyi mindent tett azért, hogy olyan gyermekkorom legyen, mint bárki másnak. Persze nem volt olyan, de sosem éreztem, hogy másmilyen életet szeretnék. Voltak persze rossz napjaim, amikor inkább világgá mentem volna, mint hogy például a sokadik hivatalos papírt olvassam fel, és töltsen ki anya helyett. De az ilyen, és ehhez hasonló pillanatok ma már csak apró bosszúságoknak tűnnek. Tudom, hogy mindent megkaptam szüleimtől, amit egy gyermek kívánhat, szerető otthont, féltő gondoskodást. Emellett pedig meg tanultam adni, küzdeni, bátorítani és még nagyon sok mindent, melyek révén kiegyensúlyozott, boldog ember lettem.

Gyermekként sokszor azt játszottam, mintha én is vak lennék. Becsuktam a szemem, és úgy próbáltam közlekedni a lakásban vagy úgy tettem, mintha én is tudnék pontírást olvasni, és a könyvet ölembe véve meséltem anyának. Emlékszem, mindig mondta, hogy óvatosan bánjak a könyvvel, mert ha megsérülnek a pontok, akkor már nem lehet elolvasni őket. Intelmét meg is fogadtam, kivéve egy alkalommal, amire a mai napig is szégyenkezve gondolok vissza. Egyik este fürdés után épp a meséléshez készülődtem, s már ki is találtam, kinek a történetét szeretném hallani, mikor édesanyám közölte, hogy sok dolga van, és másnapra kell halasztanunk a mesét. Iszonyú dühös lettem, fogtam anya könyvét, és az egyik oldalon elkezdtem kinyomkodni a pontokat. Akkor nem is tudtam, hogy épp az egyik kedvenc mesém esett áldo-

zatául hirtelen támadt haragomnak. Ezt a mesét soha többé nem hallottam...

Ettől a naptól kezdve egyre többször fordult elő, hogy anya nem ért rá este, és hogy ne maradjak mese nélkül, megengedték, hogy nézzem a tévét, vagy kedvenc cd-im egyikét hallgattam. De ez mégsem volt annyira jó, mint a közös mesélések.

S hogy miért feledhetetlen pillanatok ezek számomra? Egyrészt a számtalan kaland miatt, melyet átéltem. Minden este izgatottan vártam kedvenc hőseim sorsának alakulását, és úgy éreztem, mintha magam is a történetek részévé válnék. Hálás vagyok mindezért édesanyámnak, hisz tőle kaptam a mesék, s azokon keresztül a könyvek szeretetét.

De önmagában a mesehallgatás valószínűleg nem maradt volna meg ilyen csodás emlékként, ha nem lengte volna körül az a nyugalom, meghittség, melyet édesanyám ölelő karja, testének melegsége, illata, simogató hangja teremtett meg számomra. Míg napközben, amikor anyát kísértem valahova, segítettem neki a vásárlásnál, vagy csak itthon megkeresni valamit, sokszor éreztem a felelősség súlyát a vállamon, azokban az esti percekben újra gyermek voltam. Igazán gyermek. Akinek semmitől sem kell félnie, hisz édesanyja féltő karjai megvédik őt, s hallva a szeretett lény szívdobogását, álomba szenderülhet egy hosszú nap után.

(Megjegyzés: A történet szereplői kitálat személyek.)

Gasztronómia

Az angol konyha, étkezési szokások

Az angol konyháról megoszlanak a vélemények, vannak akik szerint az ételkészítési módokban szegényes. Elsősorban a franciák tesznek csípős megjegyzéseket e témában. Francia eredetű az a mondás, miszerint "Angliában vannak a világ legjobb élelmiszerei.....amíg nem kerülnek a konyhába...." Az eredeti angol konyha készítmódjai valóban egyszerűek. Alapjában véve szeretik a kiadós, testes, jó minőségű húsokat, jóízű halakat, laktató lepényeket, pudingokat, mégsem élnek fenntartás nélkül az asztal örömeivel.

Hódító Vilmos és a normann nagyurak a következő elvhez tartották magukat: "Felkelés ötkor, ebéd kilenckor, vacsora ötkor, ágyba kilenckor. Az említett két étkezés közül, csak az ebédet fogyasztották asztalnál, vacsorára csak sebtében ettek néhány falatot.

Anthony Wood írta Cromwell koráról: a puritánok házában "hideg hús, fagyos társalgás, jeges fogadtatás" volt osztályrésze a vendégnek.

Angliának azonban van egy másik arca is. A legendás hírű Artur király

bőtorkú, nagyétkű népéről is olvashatunk, valamint az életet élvező reneszánsz uralkodó, VIII. Henrik fényes lakomáiról.

Angliának köszönhetjük több gasztronómiai érdekességet, de legalább is angol közvetítéssel jutott el néhány dolog Európába: így pl. a szendvicsek készítése, vagy a XVII. századi Angliában terjedt el teaivás, a pudingok, a pie-ok, amiről egy híres gasztronómus is elismeréssel szólt. "Áldott legyen a neve, aki feltalálta" - és ezután ismerteti a Christmas pie-t az angolok kedvelt karácsonyi csemegéjét.

A sok keleti fűszer a XII. századtól angol hajókon jut el Európába. Londonban már 1652-ben működött kávéház, míg a kontinensen az 1690-es években, a Bécs elleni sikertelen török ostrom után nyílt az első. A leírás szerint azt a kávéét használták fel, amit a menekülő törökök Bécs alatt hagytak.

Az angoloknál kialakult egy sajátos étkezési ritmus, ami eltér a kontinentális szokásoktól. Fogalommá vált az angol reggeli, ami gyümölcslel kezdődik, majd zabkása következik. A zab-

kását tejjel vagy tejszínnel fogyasztják, van aki cukorral. Fontosak a különböző pirítósok - toast - a többféle kenyér, péksütemény, esetleg cukrászsütemény.

Világszerte kedvelt reggeli ételeik a sült sonka tojással - ham and eggs - és a húsos sült szalonna tojással- bacon and eggs -, de fogyasztanak sült halat, rántottát és egyéb kiadós ételeket. Az angol reggeli tartozéka a vaj, jam, méz. Legkedveltebb a narancsjam, az eperés sárgabarack jamok. A leggyakoribb reggeli ital a tea, ritkábban a kávé. A teát tejjel vagy tejszínnel, gyakran cukor nélkül fogyasztják. Van, aki a szó szoros értelmében teával kezdi a napot és mindjárt ébredés után elfogyaszt egy csészével. Ez az ún. early morning tea, a kora reggeli tea. A teát forrázzák és igen erősre készítik.

Az ebéd - lunch - rendszerint munkahelyen, iskolában stb. az ebédszünetben elfogyasztott gyors étkezés. Ez az étkezés általában szendvics vagy hidegsült, sonka, sajt, saláta. A meleg ebéd is egyszerű, egy csésze leves vagy ivólé egy sült valamilyen salátával, esetleg desszert. Délután 4-5 óra körül egy csésze teát vagy kávéét fogyasztanak, hozzá kekszet, kétszersültet, süteményt, szendvicset.

A vacsora - dinner - régebben az angol családoknál szertartás volt, a megfelelő hagyományokkal, és ünnepélyes keretek között bonyolódott. Ilyenkor

átöltöztek, komplett, gondosan összeállított étrendet fogyasztottak. Az átlag angol családoknál már nem divat, de vacsorára kiadósan étkeznek.

Szállodában az angol vendég vacsorához ma is átöltözik, alkalomtól függően sötét ruhát vagy szmokingot, a nők estélyi ruhát vesznek. Vacsora előtt aperitifet fogyasztanak, majd kiadós komplett vacsorát. A későesti vagy színházi vacsora - souppé - egy lefekvés előtti könnyű étkezés, egy csésze tea, vagy tejes ital, kétszersült.

Az angolok, de a skótok és az írek is konzervatívak, bár az utóbbi évtizedekben az angol konyhára is hatott más nemzetek konyhája, elsősorban a francia konyha.

Leveseiket elsősorban különböző hússokból főleg ürü-, bárány-, marha- vagy csirkehúsból készítik. Jellegzetes levesük a "beef tea", ami szó szerint marhahús teát jelent. Lényegében jó minőségű marhahúst, főleg bélszint kockára vágna, felöntik zsírtalan húslevessel, fűszerezik, majd kb. 3 órát gőzölve forralják.

Említhetjük még az irlandi ürügu-lyást - Iris stew - vagy az angol csirkeleves - Cooki leeki -, de készítenek zöldség- és gyümölcsleveseket is, pl. spenót-, uborka-, kelkáposztaleves, gesztenyeleves, meggye-levest stb.

Az angol konyhán nagy számban szerepelnek hal és rákételek. Fogyasztanak birkát, szárnyasokat, vadakat, de a húsok közül ki kell emelni a marhahúst. A jó minőségű marhahús a jólét alapja, az angol életforma fontos kelléke és szimbóluma.

Angliában nem, vagy csak ritkán beszélnek étkezésről, ételekről. Egy ebéd vagy vacsora meghívás után megköszönik a kellemes társaságot a háziasszonynak, a jól megválasztott bort a házigazdának, de a jó konyhát, az ételeket dicsérni szokatlan lenne. Egyetlen fogás, amiről illik beszélni, ez a marhasült.

Sertésből az angolok csak a sonkát és a sovány angolszalonnát fogyasztják szívesen. Az írek kedvelik a sertéshúst és a sertészsírt is felhasználják főzéshez.

Az angol konyha az olajat, a vaját, vagy a kisütött faggyút használja e célra.

A jó minőségű marhahúst és vadakat, vagy az ürüt egészben sütik, ügyelve arra, hogy a hús belseje rózsaszín vagy ízléstől függően véres maradjon, az így megsütött hús porhanyós és lédús lesz. Innen ered, hogy a félig sült húsokat a világ minden konyháján "angolos húsnak" nevezik, mert a sütési módot más konyhák is átvették.

Az egybesült húsokat gyakran a vendég előtt szeletelik. Régi angol szokás volt, hogy az asztalnál a családfő szeletelte a húsokat, vagy darabolta a szárnyast és tett mindenkinek a tányérjára. Ebből alakult ki az elegáns angol felszolgálási mód is, amikor a felszolgáló a feltálatl ételeket a vendég tányérjára szervírozza.

A húsokat sütik szeletben is, frissen elkészítve, de van még egy kedvelt elkészítési mód, a párolás is. Az angolok marhasült alatt tulajdonképpen egy elősütött, és barnamártásban megpárolt ételt értenek.

Más módon mint a magyar konyha, de erősen fűszereznek, a volt gyarmataikról sokféle fűszert szereztek be. Az egyik legkedveltebb az indiai eredetű curry por, amit mártások, húsok, köretek fűszerezésére használnak, pl. curry csirke, curry rizs, curry mártás. Fontosak a fűszerkeverékek és az angolos húsokhoz adott fűszeres mártások, így a Worcester, a ketchup, az angol mustár, a Cumberland mártás és a különféle gyárilag elkészített gyümölcsmártások. Ételeik ízesítésére használnak ecetes, erősen fűszerezett zöldségfélét is.

A húsételekhez rendszerint többféle zöldségköretet adnak, ezeket sós vízben főzik meg és tálaláskor vaját tesznek a tetejére. Ez az ún. angolos főzelék készítési mód. A zöldségek mellé még tálalnak főtt vagy sült burgonyát és a

marhasült elválaszthatatlan tartozéka - a barnamártás mellett - a yorkshire puding. Ez egy tojással elkevert liszt-pép, amit sütőben vagy forró zsiradékban sütnék ki.

A pie szót lehet lepénynek, pitének, fordítani. Készítik zöldségekkel, gombával, hallal, húsvagdalékokkal, ilyenkor előételként vagy főételként fogyasztják, de készítik almás, cseresznyés és egyéb gyümölcsös változatban desszertként is. Az apple pie, az almáslepény nélkül egy időben az angol ünnepi ebéd elképzelhetetlen volt.

A másik kedvelt desszertjük a puding. Sokféle változata ismert, készítik citrommal, szilvával, egyéb gyümölcsökkel, lekvárral, de a pie-hez hasonlóan készülhet zöldséggel köretnek, előételnek, vagy hússal, ilyenkor lehet akár főétel is. Külön szertartás a karácsonyi puding, a Christmas puding készítése. Vidékenként, sőt családonként őriznek hagyományos recepteket. Van olyan, amit az ünnep előtt 4-6 héttel már elkezdenek készíteni. A készítéshez a marhafaggyút, lehetőleg az ökörvese faggyúját veszik, aminek a megfelelő kiérlelése már eleve hosszú időt vesz igénybe.

A desszertek között meg kell még említeni a gyümölcstortát, a gyümölcslepényt és a aprósüteményeket, teasüteményt. Jelentős a gyümölcs valamint a tej és tejtermékek fogyasztása is.

Az italok közül legkedveltebb a whisky - az írek whiskey-nek írják - de jelentős a gin, a vodka fogyasztása is, az utóbbiakat általában "Tonic Water"-rel isszák. A hagyományos koktélok mellett Angliában is tért hódítanak az olyan long drinkek mint a gin tonic, campari juice stb.

A borok közül hosszú ideig a portugál portói volt a kedvenc, ez derül ki a Viktoriánus kor regényeiből, színdarabjaiból. Angliában nem terem meg a szőlő, így elsősorban francia és német borokat importálnak, a vörösborok a legnépszerűbbek.

Az angolok nagy sörfogyasztók, régen sok kis hagyományos sörfőző üzem működött, számtalan sörkülönlegességgel. Az ipar fejlődésével nagy sörgyárak is létrejöttek, de ezek termékeivel nem teljesen elégedettek a fogyasztók. Ezt úgy juttatják kifejezésre, hogy az otthoni sörfőzés eszközei és a sörhözaválókat kaphatók, így az utóbbi időben terjed a házi sörfőzés. Néhány jellegzetes sörfajta: a burton egy erős sörfajta, a gingerbeer azaz a barna gyömbérsör, de sokféle import sör is kapható. Az angol vendég korrekt, fegyelmezett kiszolgálást igényel. Minden étkezésnél szívesen fogyaszt vajjas pirítóst, és jónéven veszi, ha az asztalon áll egy kancsó jeges víz.

Egy szép karácsonyi szokás a betlehemezés

Karácsony böjtjén, az ünnep előtti napokban ismétlődött hosszú évekig a szép palóc népszokás, a betlehemezés, s egy másik hagyomány, az ostyahordás.

"Ne féljete! Nagy örömet hirdetek néktek. Ma született az Üdvözítő Dávid városában" - csilingel a lányka hangja, amikor köszönti az ébredező pásztorokat.

Az "angyalka" színpompás népviseletben, fényesre tisztított rámás csizmában, fején fátyollal, gyöngyös koszorúval, harsányan serkenti a kucsmás, bekecses legényeket: indulni kell, várnak bennünket! Vigyük a jászlat, s benne a kisdedet betlehemjárásra.

A Nógrád megyei Rimócon karácsony böjtjén, azaz az ünnep előtti két-három napban ismétlődött hosszú évekig ez a szép palóc népszokás, a betlehemezés, s vele egy másik hagyomány, az ostyahordás. Egészen a közelmúltig őrizték, ápolták nemes szokásaikat, azonban néhány éve csupán emlékeiben él a rimóci betlehemes.

Fájdalmasan hangzik a múlt idő, mert hosszú évek óta csak emlékezni lehet a rimóci betlehemesekre - emlékeznek az öregek. Azt mondják, nem volt rá igény, s bár a ministránsok olykor csinálnak valamit, de ők nem járnak

házzól-házra, mint a mai öregek tették fiatalon, s ahogy az ő nagyapjuk még jó negyven-ötven éve tanította a lurkókat aprólékosan, hogyan is betlehemezzenek.

Hogyan történt a régi időkben az ostyahordás? A kántor feleségének az volt a feladata, hogy karácsony előtt egy héttel megsüsse az ostyát a szeretet és a békeesség jelképes kenyerét. Annyit készített, hogy jusson a faluban minden családnak. Az ostyákat díszes kosárban két-három legény vitte ünnepi öltözkében portáról-portára, s közülük az élen járó mondta el a beköszöntő strófát:

"Amikor az Úr Jézus világra született, először mi hozzánk hasonló gyermek lett, mint mennyei mester tanított sok jóra, itt az ostya színében testét nekünk adta. Hogy Jézus született, ilyen ajándékokat hordtak a pásztorok: sajátot, báránykát. Mi is abból a célból hoztuk a hófehér ostyákat."

Ahány tagja volt a családnak, annyit osztottak, s gondjuk volt rá, hogy jusson a karácsonyfa csúcsára is belőle. Az ajándék szerény volt, mégis nagyra becsülték, hiszen a szeretet és a békeesség, az összetartozás ajándékát vitték el a családokhoz. Szép szokás volt, hogy szentestén, a vacsora alkalmából ezeket

is elfogyasztották a helyiek.

Az ostyákért a "széthordóknak" járt is ajándék! Hiába volt szegénység, aszalt gyümölccsel, sütőkkel, mákos, diós kaláccsal tömték degeszre a legények tarisznyáit, sőt néhány fillér is dukált nekik. Amolyan rendszeres, ám igen szerény fizetés-kiegészítése volt ez akkoriban kántornénak.

Ám térjünk vissza karácsony böjtjéhez, a betlehemjársához! A betlehemezők érkezését pásztorcsengő jelezte. Mindig a házigazda ment ki elébük, férfiembernek volt illő fogadni az érkezőket, akik rögtön karácsonyi dalra fakadtak, így kérve bebocsátást: "Ne féljete! Nagy örömet hirdetek néktek. Ma született az Üdvözítő Dávid városában." Rövid pásztorjáték után megköszönték az ajándékokat, s már vonultak is a másik, közeli porta felé, csak az egyre halkuló pásztorcsengő jelezte egy ideig útjukat

Karácsony böjtjén szerény volt az asztal, szenteste ugyancsak. A mákos guba, csík, káposztaleves gombával, sütők, sült alma, nagy ritkán narancs került az asztalra.

Ami még fontos, amolyan szokásos babona volt: az asztal alá búzát, árpát tettek, hogy jó termés legyen jövőre. A háziasszony nem kelhetett fel a vacsoraasztaltól, hogy a kotlós tyúk jól üljön egész évben, legyen bőséggel apró jószág a háznál.

A legtöbb család együtt ünnepelt karácsony éjszakáján, gyakran a közvetlen rokonság is köszöntötte egymást. A gyerekek örültek az ajándékoknak, a felnőttek imádkoztak, anekdotáztak. Később együtt indultak az éjféli szentmisére. A szertartás végén az ünneplőbe öltözött férfiak köszöntötték egymást erős, komótos kézsorítással, kívánva áldott karácsonyt. Mit kis kívánhatunk a hagyományok felelevenítésével? Legyen békés, boldog karácsonyunk, s éledjen újra a palócföldi betlehemezés!

A betlehemezésről röviden

A betlehemezés a karácsonyhoz kötődő magyar népszokás. Több szereplős dramatikus játék, a legnépszerűbb karácsonyi paraszti misztériumjáték, pásztorjáték. A népszokásban két hagyománykör ötvöződik: a kereszténység előtti pogány és antik gyökerű képzetek, valamint az ünnep keresztény jellegéből fakadó szokások.

Neve a bibliai Betlehem városából ered. A népszokás célja a gonosz ártó szellemek elűzése zajkeltéssel, jelmezek, álarcok viselésével.

A középkori Magyarországról a betlehemezésre történő utalás nem maradt fenn. Az első magyar szövegek a XVII. századból származnak, és iskolai előadás céljára készültek. A 19-20. szá-

zadban már paraszti betlehemezésről beszélünk, mert magyar népszokásként a falvak életében maradt meg.

A betlehemezés a legismertebb és legelterjedtebb karácsonyi népszokások közé tartozik. Az egész Kárpát-medencében ismerik. A paraszti betlehemezés középpontjában a betlehemi pásztorok párbeszédés, énekes játéka áll. A dramatikus játék fő eleme a pásztorjáték, amely a három pásztor, köztük a nagyothalló öreg tréfás párbeszédére épül. A betlehemezés fő kelléke a templom alakú betlehem, amelyben a Szent Család látható. A pásztorjáték szereplői: a kis templomot vivő két angyal, három pásztor, ami egyes vidéken kiegészül több szereplővel. A szereplők ma is eljátsszák a Jézus születéséről szóló bibliai történetet, majd átadják ajándékaikat, jókívánásaikat.

Ezután a háziak megvendégelik őket.

Több táji típusa alakult ki. A magyar betlehemes játékszövegekben Benedek András több szövegcsoporthat különböztet meg. A legarchaikusabbak az erdélyi játékok, ezeket néha felnőtt férfiak adják elő, és a pásztorok álarcot is viselhetnek. Egyik érdekes példája a Dunántúlra települt bukovinai székelek csobánolása (betlehemezése). Ennek része a betlehemes pásztorjánc. A betlehemezés sajátos változata a báb-táncoltató betlehemezés. Magyar nyelvterületen a Dunántúlon és a Felső-Tiszavidéken fordul elő.

<http://richpoi.com/cikkek/kultura/egyszep-magyar-karacsonyi-szokas-a-betlehemezes.html>

Wass Albert: Karácsonyi versek II.

Elindul újra a mese!
Fényt porzik gyémánt szekere!
Minden csillag egy kereke!
Ezeregy angyal száll vele!
Jön, emberek, jön, jön az égből
Isten szekerén a mese!

Karácsony készül, emberek!
Szépek és tiszták legyetek!
Súroljátok föl lelketek,
csillogtassátok kedvetek,
legyetek újra gyermekek
hogyan emberek lehessetek!

Vigyázzatok! Ez a mese
már nem is egészen mese.
Belőle az Isten szeme
tekint a földre lefele.
Vigyázzatok hát emberek,
Titeket keres a szeme!

Olyan jó néha angyalt lesni
s angyalt lesve a csillagok közt
Isten szekerét megkeresni.
Ünneplőben elébe menni,
mesék tavában megferedni
s mesék tavában mélyen, mélyen
ezt a világot elfeledni.

Mert rút a világ, fekete.
Vak gyűlölettől fekete.
Vak, mint az emberek szeme:
az éig sem látnak vele.
Pedig az égből lefele
porzik már Isten szekere!

Minden csillag egy kereke,
ezeregy angyal száll vele,
az Isten maga száll vele
és csillagtükröt nyujt felénk,
mesetükröt, a keze.

Szent tükrébe végre egyszer
Pillantsatok tiszta szemmel,
tiszta szemmel, Istenszemmel
milyen szép is minden ember!
Minden ember szépségtenger
s mint a tenger csillagszemmel
telve vagytok szeretettel...!

Tagadjátok ? Restellitek...?
Elfordulnak fejeitek...?
Megvakultak szemeitek...?
Szépségteket, jóságtokat
nem érzitek, nem hiszitek...?
Csillaggyertyák fénye mellett
Isten elé nem vizitek...?

**Akkor bizony rútak vagytok,
szégyenek és vakok vagytok,
ha szépek lenni nem akartok.
De még így is, szegényen is,
rútan, vakon, mégis, mégis
Isten gyermekei vagytok!**

**Rátok süti fényes szemét,
elindítja fénysekerét,
jó emberek játékszerét.
Milyen kár, hogy áldó kezét
nem érzitek, nem nézitek
s nem hiszitek már a mesét.**

**A rút világnak gondja van,
minden embernek gondja van,
a sok angyalnak mind gondja van
s az Istennek is gondja van,
mert mindenekre gondja van.
S így múlik el a szép s a jó
az ember mellől, nyomtalan.**

1946

Magyar Vakok és Gyengénlátók Országos Szövetsége

Hungarian Federation of the Blind and Partially Sighted

1146 Budapest, Hermina út 47.

Telefon: (36-1) 384-8440 - Tel./Fax: (36-1) 384-5028

Honlap: www.mvgyosz.hu - E-mail: titkarsag@mvgyosz.hu

Adószám: 19002464-2-42

Adományszámla: 11714006-20012704

Szolgáltatásaink:

Hangoskönyvtár - Braille-könyvtár

Segédeszközbolt

Kedd és csütörtök: 10-18

péntek 8.30-12

**Magyar Vakok és Gyengénlátók
Országos Szövetsége**